

Antweefch u Amīses.

60. gada-gahjums.

Nr. 7.

Trefchdeenā, 18. Februari (2. Merzā).

1881.

Nedaktora adrese: Pastor J. Weide, zu Neuhausen pr. Schrunden, Kurland. — Ekspedīzija Vesthorn īga grahmatu-bohēdē Jelgawā.

Nahditojs: No eekshemehm. No ahriemehm. Wizjaunakahs finas. Kahds wahrds
rc. Emanuels rc. Abildes rc. Abildes. Studinashanas.

No eekshemehm.

Pehterburga. Leelīsts Aleksejs Aleksandrovitschs un Wahzu
fuhntis pee Kreewu waldbas, generalis Schweinīzs, aibrauktschi uſ
Berlini — uſ Wahzijas krohma-printsha wezakā dehla Wilhelma kah-
sahn. — Preeksh Melnaks juhras, kā „Nowostī“ fino, grib buh-
weht jaunu Reisara tugi, „Liwadijas“ weetā, kas aigahja bohā
1878. gadā. — 19. Februaris, fchi wiſai Kreewijai jo eewehro-
jamā deena, ari fchogad israhdiſhotees par tahdu; fchini deenā dasħas
fwarigas leetas walsis fadſhwē dabuſchoht Wisaugstalo apſtipri-
naſchanu.

Wald. Wehſtī. ir iſſludinajis pahrlatu par eſauſkhanu kara-
deenestā 1880. gadā. Pebz fchi fludinajuma ir 1880. gadā bijuschi
793 tuhſt. 997 jaunekli tai wezumā, kurā ja-eestahjahs kara-deenestā,
t. i. 35 tuhſt. wairak neka 1878. un 1879. gadā. No ſcheem tapa
2806 jaunekleem atwehlehts pehzak eestahtees kara-deenestā, tapehz ka wehl
nebij nobeiguschi fawu mahzibas kuruſ ſkohlas. No ſcheem bij 149 iſ Maſ-
kawas gub., 148 iſ Pehterburgas gub., 116 iſ Widſemes, 98 iſ Per-
fonas gub. u. t. pr. — 1880. gadā waijadſeja 17 tuhſt. jaunekleem
wairak eestahtees kara-deenestā, neka pehdejōs 3 gaddos, prohti 235
tuhſt. Pee nonemšanas nebij ſtahdijuschees preekſhā 3309, no kū-
reem bij 3054 Schihdu tautai peederigi. Tā tad no kriſtiteem truhka
100 wihrū masak neka 1879. gadā, kurpreti truhkſtoſho Schihdu
ſtaits bij par 30 proz. wairojees.

Widſeme bij 1880. gadā pebz lohſefchanas liſtehm 9508 jaunekli tai wezumā, kur ja-eestahjahs kara-deenestā; ſcho ſtarpa ari 156
Schihdi. Nodohit waijadſeja 2835, bet tapa nonemti til 2828; 7
truhkſtoſhee bij wiſi Schihdi. Widſeme tapa pagahjuſhā gadā no-
nemti 39 apprezejuschees. 137 tapa nodohit ſlimmizās, lai iſmekletu
winu weſelibu. Pee lohſefchanas nebij pawifam peeteikuschees 225
jaunekli; to ſtarpa 19 Schihdi. Igaunija bij pebz eſauſkhanas li-
ſtehm 3550 lohſetaji; nodohit waijadſeja 1069, no kureem 10, to
pulkā 9 Schihdi, nebij atnahkuſchi. Kurſeme bij pawifam 5812
lohſetaji; nodohit waijadſeja 1732. Pawifam truhka 27 jaunekli,
kas pedereja wiſi pee Schihdu tautas. 53 jaunekleem tapa atwehlehts
wehlak eestahtees deenestā, kad buhs nobeiguschi eefahktō mahzibas kuruſ.

Gewehrojoht to, ka ſenak un ari 1880. gadā Schihdi arween
wairak ir atrahwuschees no kara-deenesta iſpildiſchanas, dohā ſteatah
ſtingrafus lihdseltus preekſh Schihdu peefpeſchanas. Kā Maſkawas
Kreewu awiſe ſuo, waijadſefchoht turpmāk: 1) Schihdeem nodeeneht ſawus
ſaldatu gadus ſawā dſimtenē; 2) par kātu Schihdu, kas atrauſcho-
tees no kara-deenesta iſpildiſchanas, buhſchoht jamakā tam aprīkām,
pee kura wiſch peeraſtīhts, 300 rubl. ſtrahpes, un 3) truhkſtoſho weetā
tapſchoht nemti ziti Schihdi iſ winu dſimtenē no 21 lihds 26 dſihwes-
gadam.

Is Leel-Swehtes. Zeeen. Latv. Aſt. laſtajeem tika pagahju-
ſhā gada heigās wehſtihts par ſcheijenes ſkohlas no deghſchanu. No
kam uguns zehlahs — bij tapehz ne-iſprohtama leeta, ka uguns wiſ-
pirms pamanita ehlaſ tajās ruhmes, kur nekad ar uguni nebij dſih-
wohts. Motikums palika ka ne-iſprohtams brihnūms. — Pagahja
pilni diwi mehneschi, kamehr zeeen. Jelgawas kirspehles ſkohlas-komif-
jai laimejahs no ſtahjuſcho ſkohlas darbu atkal eegrohſiht. Bij gan
zeen. ſkohlas-komifjai japharwar dasħas pretoschanahs, kamehr ſkohlu
eegrohſiha. Ari fchini gadijumā paraħoijahs, ka Latweefcheem japei-
zahs Deewam par to, ka winu ſkohlas buhſchana ſtaħw labās rohkās.
— Lai nu gan ſchelſtigū ūlweku netruhka, kas minetās uguns bref-

mās mantibu glahbuschi, tad tomeht netruhžis ari tahdu, kas gribeju-
ſhi, lai wiſs fadeg; jo dſirdejahn dasħadas walodas. Kad eewehro
walodas, kas tagad teefas iſmelleschanā, tad gandrihs jadohmā, ka
uguns zehlees no kahdas launas puſes. Un ka walodahm ſeekahs
buht pamats, to peerahdijs pirmā deena, kur ſkohlas darbu iħretas
ruhmes eefahka. Bij minetahs deenas pehpusdeena, kur kahda ſino-
taja baſs atſkaneja: „ſkohla deg!“ un riktiġi — uſ ehlaſ aug-
fcheni pamanija duhmuſ. Pebz aktraſ apdihſchanas, weetu tuwač
eewehrojoht, bij redſams, ka kahda launa rohla — pee augħi-ſtabas
feenas kahdu degofchu ſeetū ar lahditi pee feenas peefspeeduſi un zaur
tam kahdu pehdu no griħdas feena plauklas platumā eegrusdejuſi un
lahditei ſtuhriſ labi faddeſiſ.

Pee iſmelleschanas iſrahdiſees, ka behri redſejufchi preekſh pu-
deenas kahdu wihrū pa trepehm iſkayjam. Wihrs eſoht fajjis:
„Japaſkatahs, kur behri ſawas lahdites noſleek.“ Wihrs behrneem
nebijis paſiħſtams. — Peemini, ka eedeguſe lahdite neweenam behrnam
neeedereja.

Breeſmu draudi pamahzijs, ka Deewiſ ir muhfu glahbejs.

Is Bramberges. „Brambergu labdaribas beedriba“ notureja
fawu pilno ſapulzi ſwehtdeen, 1. Februari f. g., Jelgawā. ſapulze
bij diſcheni apmekleta. ſapulzi atklahja beedribas preekſchneeks. —
Tad paħrgahja uſ deenas-kahrtib. Wiſpirms uſnehma wairak peetei-
kuſhohs fungus un kundſenes par beedribas lohzekeem. — Pebz tam
farumajahs par ſemkohpibas leetahm, lauku eedaliſchanu, ſemkohpibu
un plawu paħlabbosħanu, pee kam wiſi ſapulzejuſchees lihdsalibneeki
pee paħrfpreeſchanas dſihwu dalibu nehma. Beedribas pilnā ſapulze
tapa ari nospreeſts trim ſkohleneem ſkohlaſ-naudas paħħidſibu fneegħt,
un it iħpaſchi tanis pagasta-ſkohlaſ, kā: Bramberges, Leel-Behrſes
un Bez-Swirlaukas, katra preekſh weena ſkohlena.

Tad redſams, ka beedriba zensħahs un publejabs zik ween ware-
dama, kur waijadſigs paħħidſibu fneegħt. — Nafkofcha ſapulze tika
nolikta uſ ſwehtdeen, 1. Merzā f. g., Jelgawā, S. Weinberga kā
ruhmes. Tā tad atkal uſ redſeſchanohs!

R. D.

Is Dohbeles. Brambergu labdaribas beedriba iſriħloja Doh-
beles krohma muixħā ſwehtdeen, 25. Janvari f. g., weefigu ſadħiħwes
wakru. Deena bij jaufa. Weefi bij leelā ſkaitla ſanahkuſchi, tā ka
beedribat ſkaidrais atlikums gandrihs lihds 50 rubl. fneedsees. —
Sirfnigas pateižibas beedribas preekſchneeks iſfazija Santa Fgam, kas
beedribai ruhmes laipni atwehlejjs; tāpat ari pateižahs zeen. Dohbeles
pagasta-waldiſchanai par to laipni, ka weefigu wakru apmeklejusi.
Wakars aixriteja jaufi un patihkami. Sirfnigas „ardeewas“ zits
tam dewuschees — ſchħiħramees. Isriħlojumu peeminoh, jaſaka, ka
wiſi lohti jaufi un lahditi iſdewahs.

W. A.

Is J. pagasta. Wiſi apgabali now weenadi iſglihtibas finā.
Dasħi pagasti — wehl finaſch ſaldā tumſiba meegā un wehl nepee-
pilditā zeribā uſ ta dſejneela wahrdeem luħlojabs:

Kad atnahks Latweefcheem tee laiki.

Ko zitas tautas tagad redi?

Kad aisees tumſiba kā twaiki,

Kas lauſhu azis zeeti fedj?“

Turpreti dasħus pagastus war ar preku peefkaitiħt pee iſglihto-
teem pagasteem. Jo tanis dabuň iſglihtotus jauneklus un jaunaw-
nas fatikt, kas ſchirgeem foħleem uſ preekſhu doħdahs. Pee beids-
meem ir ari J. pagasts peefkaitams. Schè ari roħdahs wezaki, tuei
atſħiħt, ka mahziba — wiñi meħdxi tiek ſkohla — ir ta leelakā manta.
Ka wezaki behrneem ſpejji cedoht. To atħidam — dasħi ſawus behr-

nus pagasta-skohlai zauri raitdijuschi, fuhta tohs wehl us pilsehtu skohlahm, pat us Felgawu, fas no mineta vagastia kahdas 6 juhdses at-tahlu. Daschus gruhtumus un ipueus nesdam — pat kahdu reis pehdigo „kumofu“ ar teem dalidami, lat tik sawu behrnu laimi waretu fasneegt un no teem preeku peedfishwoht. Bet zif deemtschel daschi wezaki sawas zeribas ir wihluschees. Dabu preeku weetä, galä launu un asaras no saweem fuhr, gruhti audsinateem behrneem peedfishwoht. — Kur rohses ir, tur ari ir ehrkschi! Ta ari J. pagastä. — Pasifstu te kahdu jaunkundsi, kuras wezaki ari deewsgan fuhr, gruhti yuhlejuschees par winas ißgliehtibu! — Bet tagad ta tik sawu ißgliehtibu israhdoht „wehstulu rafstischana“. — Kä dsirdeju, tad weenä paschä deenä kahdä kaiminu pagastä eshoft dabujuschi tshetri jaunekki no winas „mihlestibas wehstules“, kuras wina latram wehstijoht, ka ecksch wina lihds aufshm eshoft eemihlejufees, un beidschoft ik weenam mihlestibu apfohlloht lihds pehdejai asins lahsitei. Ur to wehl nepeeteek! Wajag ari sawas pahri bohgenu garahs mihlestibas wehstules peepildoh — jaunekkus aiskert un apkengaht, kuri ar winu nekahdä fakarä nestahw un kurus ta warbuht til pa azu galam ir redsejusi. Weenu no tahnahm wehstulehm pats dabuju zauri lasicht. Ni, ai, jaunkundse, waj ta ir ta pateeefä ißgliehtiba? Waj fas ir Latwju seltenei par flawu?

No Semgaleefcha.

Si S....S.....s. Sesdseen, 24. Janvari f. g., muhsu
zeen, pagasta-wezatais laida schahdu zirkuleeri:

Lohti nohtigi.

Uj zeen, meschakunga laipno eeluhgfschanu jastellè wiseem fainnee-
keem pa weenam zilwem us jakti — rihtä, pulksten 10 ös. — Jasapulze-
jahs ir E.....'s frohgå. Alu un brandwihnu dabuhs dsert bes mat-
fas — zik tik useet.

Neklausītāji tiks mēslēkungam preeķīchā stāhditi.

(Bag.-wald. sehgelis ar flah̄t peespeestu spalwu.

(Pag.-wez, wahrdz.)
Lai zeen. laſitaji redz, ka pee mumz fwehtdeena tohp fweht

Sehn's.
Red. p. 65. Wahrdi, kas sinojumā ir pilnigi uſrafstitti, ſchē tifai it ar eſahkuma un gala burteem apſihmeti; pag.-wez. wahrdi pa-
wiſam ne-eſam eſſikufchi

Latv. Aw. 44. nummūrā teek no S. kga sunohs, ka divi tifūjchi, lahdahm mahjahm zauri eedami, ar funeem no jaunkundsehm rihditi. Ghimohs un nepeeklahjigs gadijums gan tas buhtu un ir, kad newainigi zilweki tahdā negantā wihsē teek saimoti, kuri nelahdas nepeeklahjibas ar tahm jaunkundsehm nebuhtru darijuschi. Bet es tikai gribu atgahdinaht, ka muhsu D. pagastā un zitōs pagastos teek daschās jaunkundses no dascheem jaunkungeem pawifam nelahtigī issmeetas. Wini taifahs par bruhtganeem un tik beeschi tahs apzeemo, ka mahju fums wairs nereij; bet par kahdu laiku tahs wineem apnihst, kad atrohd zitas bruhtes, ar kurahm tāpat noteek. Tahdus jaunkungus valjadsetu iau no cefakuma ar funisheem aifraidiht probjam!

Rahda tauteete.

No Kandawas. Preesch kahdeem 10 un wairak gadeem eedalijsa austais frohnis atlaisteen saldateem weetu-weetahm semi. To gribetaju bij wairak, neka teem spehja doht. Ta tad bij jalohsejahs. Kas uswilka nodalito semes-gabalu, tam frohnis dewa ari lohkus preesch waijadsgo ehku uszelschanas. Ta fazehlahs par wisu Kursemi frohna pagastos weetu-weetahm masas mahjinas, kur wi swairak atlaisteen saldati eelschä dsihwoja. Ta ari pee Kandawas pilfehtinas it turu no Kandawas frohna muischas laukeem atdalija semes gabalu, 3 puhrasheetas leelumä, kur kahds isdeenejis saldats dsihwoja. Preesch kahdeem gadeem wihrs nomira, un feewa palika weena pati bes behneem. Drihs ta apprezeja zitu wihru, atraikni ar weenu puiku. Sehnam bij krihtamä kaite, un zaur to ta panihzis. Pamahte — rupja un zeefirdiga feewa — to ne ozu galä newareja eeredeht. Mahjäas tam ehst nedewa; tam bij ja-eet pa pilfehtau un apkahrejahm mahjahm maistiti luhgtees. Ko ubagodams bij falasijis, to tam nikna pamahte atnehma un dsina atkal dedeleht. Par katu neeka leetu to dausifusi un situsi, ta ka puuka wehl wairak par wahrguli palizis. Reisu-reisahm no wi-nas mutes tahdi wahrdi nahkufchi: kaut jel tas deedelneeks weenreis nosprahgtu! Pamahte, sehnu pawifam apnikusi, eedohmajahs sawä taunä prahä winu nogalinaht. Ta nolafusu no schwelkohzineem fosforu un to dewusi puikam par sahlehm dsert, teikdama, ta zaur tahn buhzhohrt krihtamo kaiti isfseedeht. Laudis stahsta, ta feewa jau daschahm reisahm ta esohrt darijusi, bet laikam par mas bijis, ta ka sehns no tam nau miris, bet wehl wairak flimigs palizis. Beidsamo reiss eedewusi sehnam jo siyras sahles. Sahais drihs pehz tam fleeqat, lai

glahbjoh, jo winam eelchā degoht. Nabaga puika ar leelahm fahpehm nomiris, un Swaigsnes-deenas rihtā, it agri, vulksten peezdē, flepeni us kapeem paglabahts. Been. Kandawas mahzitajis dabujis sinahf no teem laudihm, kas tai pačchā mahjina dñshwojufchi, rafstijis Talfu pilsteefai. Ta issuhfijusi afeforu un aprinka-dakteri to lectu ifsmefleht. Bet nelaika tehws un pamahte naw atrasti mahjās. Us kuren tee aissbraukufchi, naw sinams. Zitahm seemahm tee tashu jo tashu no fawas dsintenes pa fivescheem pagasteem apkahrt braukajoh, teikdamees par nodeguscheent. Warbuht ka ari fcho seem' to pačchu dara, waj atkal ar jauneem meleem fawu pelau dßen.

No Semites. Preeljch 2 gadeem eefahla muhsu zeen. dsimtskungs, barons von Tircs, mahjas par dsimtu pahroht. Neweenu pee tam nepeespeeda; fas gribaja, tee wareja pirlt, lam nepatika, tee wehl us renti palika. Gadu wehlaat atkal zitas mahjas pahrdewa. Tsgahjuschâ rudenî zeen. dsimtskungs wehlejahs, lai ari tee faimneeki, fas wehl bij us renti, fawas mahjas eepirktu. Saimneeki to ari labprahrt darija, jo pehrnais rudenis bij ihsti isdewigs laiks preeljch mahju eepirkchanas. Deews bij muhsu fehjumus bagatigi apshehtijis. It ihpachî rudsî un kweeschi bij brangi auguschi. Pee tam bij labibai leels tigrus, ta ka ari tee knapakee faimneeki eespehja prezas progentes no pirkchanas-naudas eemaksaht. Tahdâ wihsê tad wisi 50 Semites pagasta faimneeki, bes weena, lam pirkchanas deht julkhana zehlufes, fawas mahjas par dsimtu eepirkuschî, un to paschu mahju rentneeki palikuschî par gruntniekeem. Zaur-zaurim nemoht — seme laba un puhra-weeta apalsch 40 rubl. mafsa. Muhsu kaiminu pagastos: Kalnamuischâ pee Sabiles, Aidsire, Kulfchâs, Grentschôs un Sante — jau fenek mahjas pahrohtas, un it wisi echo peemineto pagastu faimneeki par mas gadeem itin labi tapuschi us preeljchu. Tee bij tuhlit eefahkuschi fawas plikahs plawas un nederingahs ganibas usplehst, fawus laukus us wairak fehjumec eedalidami — tohs ar ahbstinu un timotinu apseht, lejas weetas dñilus grahwjus rakt, fawas mahju chkas gan no muhra, gan no steegeleem zelt un ta daschadâ wihsê fawu faimneezibû pahrlaboh. Muhsu faimneeki nebij tadechî flinkî waj pahrgudri pec pirkchanas, sinadami, ka nu fawus fweedrus neleefs preeljch neweena zita, ka tik preeljch fewis un fawem behrneem.

Wilksales Tiltamatschu fainneekam, ne tahlu no Tukuma, is-
sagti ne fen 2 firgi lihds 400 rubt. wehrtibâ. Osnuschees us ahtru
rohku par pehdahm sagleem pakat, laimigi usnendami riktilo zelu, pa
kuru sagli behgufschî. Preti brauzejt, ko satikuschi, apwaizajohit teiku-
schî, ka sagli ne-efoht nezik tahlu. Nu til dewuschees mudigi pakat.
Birmee firgi jau peekususchî; par luhgschanu un makhu dabujuschi gi-
tus. Ari tee, ahtri pakat ffreijoht, nam wairr gahjuschi; uehmutschi
wehl zitus, un ta tad wairak nefâ 10 juhdses pakat dñihdamees, sag-
lus laimigi pee Wilzes krohgus panahkuschi, fur tee nosagtohs firgus
ehdinajuschi. Diwi ismuktuschi, bet Schihdelis fanemts, kas jau par
leelu firgu-sagli pasifstams.

Krohna Pehtermuischä Gaiku fainneekam, ne tahtu no Dschuhkstes, vaschâ pirmâ Seemas-swehtku nakti tas labakais sîrgs no stalla issagts un no uslaustahs flehts panemti maissi, peebahsti ar drahnahm, willu, galu un zitahm labakahm leetahm. Skahde fneedstotees lihds 400 rubl. Lai newaretu pehdas dsiht, sagfi tihfahm ijmehta-juschi schur un tur pa zefu dsijas kamolus, un tad pawifam us zitu puji dewuichees prohiam.

Krohna **Brawinumuisch**as Bitschu-krohgus, kahdas 10 werstes no Tukuma, nodedsa 10. Dezemberi p. g. Uguns paſchā puſdeen-
nas laikā no stedeles zehluſees, un pahnehmuiſi ihſā laikā wiſu jumtu, tā
ka naw warejuſchi neka dauds no krohgus iſglahbt. Tik ar ſeeli ſteig-
ſchanohs kahdas weeglaki pakferamas leetas iſneſtas. Stedelē, fur ari
krohdſineela stallis bij eetaiſhts, ſadeguſchhas 7 gohwis, aitas un kahdi
barolli. Sadeguſchahs mantas flahdi rehkinā pee 400 rubt. Puſ-
graudneks, kas krohgus laukus tura, ſchinī uguns-grehkā wiſu ſawu
nabadsibu ſaudejſis. Winam ſadeguſchhas 3 gohwis un wiſa zita manta.
Preeſch ne-ilga laikā wiſch tā apſagts, fa tik tahs drehbes ween pa-
likuſchahs, kas bijuſchhas mugurā. Tik-ko bijis dauds-maiſ eedſihwoſees,
te atkal wiſa wina mantina paſlikuſees par pelnu kohpinu. — —

No Rudbahrſcheem. Schi gada Latv. Aw. 4. nummura Leijinu Zahna kgs raksta, ka Safeescheem lihds schim neweena no tahm Dohbeles pagasta-wezako komitejai deht isdalischanas Kursemes pagastu waldehm pеefuhitahm 3000 muhsu Augstā Keisara Majestetes portrejahm no minetahs komitejas ne-esoht pеefuhita. Rudbahrſchu un Disch-Diseldas pagastu waldes ari pеefuhija naudu Dohbeles pagasta-wezako komitejai preefch winas nodohma iſrihfchanas, un zere tapehz ari fahdu Augstā Kunga un Keisara nobildejumu sagaidib; bet lihds

schim ir wiſa pazeetigā gaidishana bijuſi westiga, un man leekahs, fa mu wairs neka nesagaidihs. Labprah tveletohs ſnaht, waj kahda Kurſemeſ pagasta-walde ir ar kahdu no minetahm portrejahn eepreezina, waj wehl lohnetu uſ wiui peefuhitſhanu gaidiht, un fur minetahm 3000 bilden palikusbas?

H. Braunſeld.

No Saldus. Gau neveens meeftiſch un neveena pilſehtina, bef ween Leepaja, wiſa Kurſemeſ nebuhs tai mehrā uſplaukuſi, fa Saldus. Preſch 25 gadeem bij tifai baſniza un wiui apkahrt labibas lauki un mesch. Tagad redsam namus un eelas; yee tigrus-platscha pat it leeli nami, faſ leezina, fa ſchē jo turigi pilſehtmeeki dſihwo. Ir eetaiſti ſmuſi dahrſi, faſ ar laiku pilſehtinai buhs par grefnumu. Lihds 1869. gadam bij Saldus uſplaukuſhanai wehl leeli kawekti zaur tam, fa frohna Saldus muſchias nohmeeks mas platschu preſch namu buhwefhanas atwehleja, un ari zaur tam, fa Schihdeem bij aſleegts Saldū apmeſtees. Bet 1869. gadā frohnis atwehleja muſchias laukus, kahdas 120 puhra-meetas, faſ kreifajā Zeezeres upes puſe atrohnahs, pilſehtinai par labu. No ta laika ir Saldus azihm redſoht iſplatijufes. Andeles fahka plaukt, bet ari Schihdeem bij atwehlehts ſchē apmeſtees. Tagad pilſehtinai jau pee 2000 eedſihwotaju. Zerams, fa warbuht ſchinī gadā tiks aprinka-fkohla atfalahta; jo ihpaſcha komiſha ſcho leetu ſawā gahdachanā nehmui, un to ari galā wedihs. Tad ari leelais fkohlas truſkums ne ween pilſehtinai, bet wiſam apgabalu pagasta-nams ari atrohnahs ſchē, un if deenā laudis tē peenahk ſawu waijadſibū deht. Saderiba un weenprahriba leekahs ſtarp meesta- un ſemes eedſihwotajeem waldoht. Strihds ſchē ir ſweſcha leeta; katriſ uſturaħs gohdam. Leelakahs eelas ir gandrihs jau wiſas brugetas; namu ihpaſchneeki, katriſ pehz ſawus gruntes, ir ſchohs upurus neſuſchi. Kraſchhanas- un aſdohſchanas-lahde atweglina naudas-leetas. Deewsgan ſinams, fa tur, kur taħdas eeriktes truſkst, laudis no aſdewejeem tohp iſſuhkti zaur leelu prozenſhu nemchamu. Gefahloht gan rahdiyahs wahja naħfamiba tai freetnai eeriktei, bet tagad jau ar uſtizibū pee taħs greeſchahs, un nu laħde ne ween leelakah ſummas nem preti un aſdohd, bet jau ari ſawus oħra gada rehkinumus ſlehgħama un wiſas iſdohſchanas atrehkinadama — daħbiex 36 prozentos peħnas wareja iſmaħħa. — Saldus ir iħsti kohfchā un weſeliga weetā; bet ta jaunka un no dabas bagati apdahwinata weetina ir Kalnamuſchā.

R. S.

No Raibeneekeem. Mums Raibeneekeem, Pihleneekeem un abu Durbes mahzitaju pagasteem bij 27. Janwari reti pediſhwoſama ſwehktu-deena; jo tanī deenā meħs ſwinnejahm ſawu miħlotā, weža fkohlotaja Gitta Brueckman 50-gadu amata-ſwehktus. Gitta Brueckmanis ir dſimis Raibeneeks. Deewi winu ir apdahwinajis ar augħtahm gara- un fids dahuwanahm, ta fa wiſch 50 gadus ar miħleſtib muħfu mineteem pagasteem par ſwehktu ir strahdajis. Kahds rets ween ſchinis pagastos atrafees, faſ nebuhtu no wiſa tifis mahzihs. Tamdeħt ari, zits no zita paſkubinati, apneħmamees miħlam firmgal-wim 27. Janwari kahdu preku fataiſhi; jo ſchē bij ta deena, eeffi kuras wiſch preſch 50 gadeem pee mums fkohlotaja amata eestahjahs. Minetā deenā fapulzejahs muħfu fkohlas-mahjā dauds lauſchu, gan jaumi, gan wezi, ſawu miħlo fkohmeisteri un teħnu apswejkt. Ihpaſchi wehl ar ſawu klahbuhſchanu ſcho ſwehktu-deenu pagohdinaja muħfu Durbes abu draudschu mahzitaji, pagasta-fkriħweris un ari wehl daſchi fkohlotaji.

Tad wiſi weesi bij fanahkuſchi, tad eeveda ſchihis deenā ſwehktu-iftabā gawilneeku pee roħkas wiſa paſcha deħls, muħfu tagadejais fkohlotajs, un Seemel-Durbes mahzitajis Johannſena lgs, un eefehdinaja wiſu — uſ ſcho deenu no Raibeneeku pagasta ſchinkotā kohħla. Tad nodseedajahm dſeefminu: „Lihds ſchierjen Deewi fidsfchelhgi man weenu ne-iftahjis rc.; tad Deenwidus-Durbes mahzitajis Proctora lgs kahpa katederi un apswejina ġawilneeku Deewa wahrdā, un iſſkaidroja, faſ meħs ſħai deenā eſam fanahkuſchi. Tad norahdija, fa wiſch, til ilgu laiku ſawu amatu uſtizig iħoħdams, dauds puħlimu un behdu redsejjs; bet ko ſchē ar behdahm ſħejis, to tur ar preku plaus. Tad iſſafidams, fa tas miħlaids debefu Tehws wiſam lihds ſchim par paſħgu bijis, nowehleja wiſu wehl turpmak ta Kunga far- gaſħhanai un wadiſħhanai, un tad ar ſwehħanahs wahreem nobeidsa runu.

Pehz tam Seemel-Durbes mahzitajis Johannſena lgs kahpa katederi; tas runaja ihpaſchi par teem wahreem no 103. Dahwida dſeef-

mas: „Teiz to Kungu mana dweħfele un wiſs, faſ eekſch manim ir, wiſa ſwehlu wahru. Teiz to Kungu mana dweħfele un ne-aismiristi, ko wiſch tew laba darijs!“ Beemineja, fa fkohlotaja amats ir ſwehls un gruhts amats, faſ praſa dauds pazeſħhanas un dauds miħleſtibas.

Tad Tadaiku fkohlotajis Stobbe lgs ſazija, fa ſchis muħfu wezais teħws un draugs dauds patejżibas pelnijs, ne ween no ſawiem fkohla-behrneem, kuruſ uſ labu zelu wedig, bet ari no fkohlotajeem, fa wiſch katra briħdi par preeſchihmi ſawā amata, par miħlu draugu un padohma-deweju bijis, un luħda to miħlo debefu Tehwu, fa tas wehl ilgi wiui pée dſihwibas un weſelibaſ uſturetu.

Pehz tam Raibeneeku pagasta-wežakais, Junkarinu fainneek, wiſa pagasta wahrdā paſneeda muħfu eeprezzinatam firmgal-wim ſelta kruħſhu-kruſtu ar ſelta kohħid, un Rohlau fainneek, Pihleneeku pag-wežakais — fa no pagasta dahwinatu — peñeja weenu kohziti wiħna. No Seemel-Durbes pagasta zaur pag-vežako, Bajaru fainneeku, fa-neħma muħfu miħlotajis fkohlotajis weenu flaiſti iſgrejmou, għiha ſel-tidha wahkka eſeetu dſeefmu-grahmatu, un pehdigi no Deenwidus-Durbes pagasta zaur pag-vežako. Sudragu fainneeku, dabu ja par peemini — flaiſti eſeetu biħbeli.

No ſchihm dahwanahm ſirdi kuffinahs — gawilneek ū zebħahs no kohħla un patejza no ſirds Deewam un wiſem, faſ wiſam to goħdu un miħleſtibu parahdiſu. Beidſoht wehl nodseedajahm to dſeefminu: „Lai Deewu wiſi lihds rc.“

Wiħna glahsites f-ſaċċi kindinadami — nowehlejahm muħfu ſchihis deenās dħargajam weesim laimi un weſeliba, un pehz maltit es- demees preezigi uſ mahjahm.

Lai Deewi dohd, fa meħs ar wiſa deħlu, muħfu tagadejo fkohlotaju, weenmehr dſihwotum taħdā pat miħleſtib u meerā, fa ar wiſa ſirmo teħwu.

Kahds ſiv eħtku daħbi neek.

Rihgas-Dinaburgas dſelszelſch pehrnajā 1880. gadā eeneħmis pawiſam kohpā 2 milj. 398 tuħkst. 745 rubl. 7 kap.; 1879. g. pawiſam eeneħma 3 milj. 386 tuħkst. 229 rubl. 64 kap., t. i. 987 tuħkst. 484 rubl. 57 kap. waqtak neħħi 1880. gadā. — Rihgħa stahwofchais II. ſapeeru batashons dabujiſi Wiſaugħtaki dahwinatu Jurga-karogu, ar uſrafku: „Par poſiżju apfargħa ſħanu pée Rom-upes, par Schipku un par pahreeħħanu pahr Balkana kalneem 28. Dezemberi 1877. gadā“. Uſ ſha karoga eefweħtisħanu 5. un 6. Janwari f. g. batashons dabujiſi apswejina ſħanu no leelfirsta Troħna-mantineeku un leelfirsta Nikolajewitscha.

Tehrpata wehl ſħogad griboht notureħt Igaunu dſeeda ſħanahs-un muſikas-ſwehktus, yee kureem pedaliſħtoes Tehrpatas un Wero-was aprinku dſeedataji un ſpeħletaji. ſwehktus doħma isriħkoħt 25. un 26. Augustā, kura pħeđejja deenā preſch 25 gadeem muħfu Kungs un Keisars Aleksanders II. tika kroħneħħi. Dohmas uſ ſħeem ſweħħeem zebħu ſħanahs turenies Igaunu „Banemuine“ beedribba, un teekħi pabalstitas no daſħeem Igaunu labweħletajeem un tautas draugeem.

Starp Tehrpatas studenteem ſchinis deenās bijis dueli, fa wiſam no wieneem laupijs dſihwibu. Fa is naħwex-veħfts „R. D. Ztgā“ doħmajams, tad nelaimigais bijis medizinas students Alfreds Kruħse, faſ nomiřis naħħi uſ 3. Februari.

Kuħjeni għiġi ſħogad iſriħkoħt semkohpibas iſſtaħdi — no 23. lihds 25. Junijam.

Igaunijā isriħkoħs ſħi għadha Dezembera meħnesi lauſchu flaiti-ſħanu. Landtags preſch tam atweħlejis 4000 rublu un Reħwales pifseħta (preeſch flaiti-ſħanahs paſħha pilſeħt) 1500 rublu.

Komas pilſehtinā, Raunas guberni, notika ſħahħas ħrmigħi tgadidju: Kahdam wiħram uſ ſħanahs zimdu no kohħla wel-koħt iſwilzees naudas-maku un nokriti sem. Wiħrs, to nepamanijis, eet meerig iħaż-żejt. Kahħus diwid-eftit ſħokku no taħs weetax pagħ-ji, apkerahs, fa naudas-maka naw; greeſchahs atpakał un eeraugħa, fa wahra wiſa ihpaſchum us-bruksu un to ar ſawu knahbi neſħeħligi kapā. Wiħrs, to redsedams, steidsa ſawu naudas-maku no wahras nageem iſdabuħt; bet wahra negribeja wiſ ſawu laupijumu palaiħ, un fagħrabha to knahbi, pazeħlaħs gaifha un aiffreħha. Wiħrs valika waimanadams — wahrnai pakat noſkati-damees.

Tumfibneeki ſawus nedarbus yee mums tai mehrā paſtrahdā, fa wehl neħħi nebbi yeediſħi. Laupiſħħanu un waras-darbi ſħi ir-parasta leeta. Ta naħħi uſ 25. Janwari tika kahdam fainneekam tħixx-riġi issaqti un iſslausta klieħts, no kuras wiſadas mantas, fa limi, labibu un dreħbes issaqi.

Sagħi eſoħt bijiſchi Kreewi, faſ no pakaldsin jeem tħixx-riġi ſakerti. N. St.

Widjōs. Kaunas gubernā, 27. Janvari noschahwees turenes frohna meschakungs, — jauns zilweks, kas til 10 mehneschus bijis amata. Pee ismekleschanas israhdijses, ka no frohna naudas bij isdewis 2000 rublu. Dohmā, ka tas bijis paschflepkawibas eemeslis.

Warschawa. Preeskch pahri nedelahn sinojahm, ka tur bijusi leelisla kaufchanahs starp strahdnekeem. Wehlak padisrida, ka nebijuschi wijs strahdneeki, bet — blehschi. Tagad nu pee ismekleschanas israhdijses, ka kaufchanahs eemeslis naw bijis neds tautu eenaidis, neds laupischanas fahrums, bet — greissirdiba; jo ahrsemneeki fahlschi laisitees gar Bohlu jaunawahm, kas bijuschas eekschmenneku fabeedribā. Bes tam — tur ari nebijuschi strahdneeki ween; ta p. peem. — Schahwejs bijis inscheneera valihgs un dabujis 2500 rubl. lohnes. Runā, ka daschi ahrsemneeki aislaiduschees prohjam — aif bailehm no teesahm.

Bolinijs gubernā stipri plohfotees bresmiga kalla-schrga „distritis“. Weetigā „Sarkana krusta“ walde to eewehrojuſi un suhihs palihdsibu.

Maskawā kahds muitas eerehdnis, wahrda Musinows, paschflepkawibas eemeslis now finams. Nelaimigais bijis 25 gadus wezs jauneklis.

Rischajj - Nowgorodas pilsehtas - kafé istruhkuschi 10 tuhft. rublu. Scho rohbu atraduschi — jaunajam pilsehtas - galwam eestahjotees amata, kur, ka finams, katu reis rewidere grahnatas.

Saratowā ne fen nomiruſi kahda feewina, wahrda Korolkowa, kas fasneegusi to retu wezumu no 130 gadeem. Wehl deenu preeskch sawas nahwes wina schuwusi maiſus.

Nowomoskowſkā, Zekaterinoslawas gubernā, notikusi bresmiga negehsba. Divi paunu-kubtſchi lohti auftā nakti gahjuschi us Befchekas fahdschu. Zelā tohs apstahjuschi wilki; weens no teem tizis faplehsts, bet ohtram laimejees eebehgt feena-schkuhn̄ un tur pasflehptees. Ohtā rihtā turp atbraukuschi strahdneeki pehz feena. Kuptſchu eeraudisjuschi, kas bij pasflehpees feenā, tee nospreeda to aplaupiht. Atnehmuschi tam wiſas leetas un — prafijuschi naudu. Kuptſcha atbildejis, ka nauda efoht wina beedra keschās, kas laikam faplehsts no wiſeem, — un nowedis laupitajus tai weetā, kur atradahs nelaimigā lihks. Wina keschās ari teesham atraduschi 40 rublu naudas, ko blehschi, finams, panehmuſchi. Bet nu, bihdamees, ka wina nedarbs nenahktu gaiſmā, wini kuptſham iſ mutes israhwuschi mehli laukā un tad — to nogreesuschi. Tak — laupitajeem par nelaimi — wihrs pratis ralſtih; wiſch, aſnīhni notezejis, nogahjis pee fahdschas waldes un — tur isdewis farwus nezilwezigohs možitajus.

No ahrsemehm.

Wahzija. Bismarks ſchinis deenās ſanihzis ar pahri Wahzijas waldbibas-wihreem, Kamphausemu un grafsu Eulenburgu. Ar pirmo Bismarks iſſihwojees muti pret muti, bet beidsamo, grafsu Eulenburgu, aifkahrus zaur wehſtuli, ko kahds zits tam laſijs preeskchā. Eulenburgs, to dſirdoht, valzis briſcham bahls, briſcham farkans, un wehſtuli noklausjies, tuhſit brauzis pee ſeisara, lai eefneegtu ſawu atkahpschanohs no eekſchleetu ministera amata. Bet, ka dſiedams, keiſars negrib ne dſirdeht no Eulenburga atkahpschanahs un no puhlejachs, waj newaretu abus flawenohs waldbibas-wihrus, Eulenburgu un Bismarku, ſalihsinah. Sinams, gruhti tas naſkfees, jo Bismarks ſmagi aifkahrus Eulenburgu, ta ka tas ne par ko negrib wairs ilgak valikt amata. Zitadi tas buhtu, ja Bismarks atſihtu ſawu pahrſteigſchanohs; tad warbuht gan wehl Eulenburgs palſtū ſawā amata. Bet gruhti zerams, waj Bismarks to darihs, kaut gan wiſch ween tikai wainigs pee wiſa ſchi ſtrihduſ. Wiſi ziti waldbibas-wihri — bes ween pahris, kas turahs us Bismarka puſes — atſinuſchi, ka Bismarks ſchoreis atkal pilnigi pahrſteidſees. Dſirdeſim us preeskchū, ko ſirmais keiſars eespehs; waj warehs abus ta ſalihsinah, ka ne weens ne ohtris ne-atkahpsées no amata. — **Pruhſijas landtags** tizis ſlehgts 11. (23.) Februari zaur ministerijas wihe-prefidentu, grafsu Stolbergu.

Anglija. Ihu leeta wehl arween ruhſt tahlak. Tagad nu Parnels, weens no Ihu swarigakajeem tautas-wadoneem, kas lihds ſchim uſturejabs Parise, pahrbrauzis mahjās; wiſch dohd Ihuem padohmu, lai atturahs no wiſeem uelikumigem warmahzibas darbeem, un lai apmeerinajahs ſchim briſcham tik ar to, ka nemalſa leelgrunteekeem nohmas-naudu par ſawahm arentes-weetahm. Pehz wina doh-mahm Ihu eekarſuſchohs prahtus waretu apmeerinaht zaur ſchahdahm trim leetahm: 1) Waldbai wajagoht tagad nofazicht nohmas-naudu un aifleegt, ka now brihw to wehlak pa-augſtinaht; 2) waldbai ja-afſdohdoht ſemnekeem us 20 lihds 30 gadeem nauda us 3 prozentehm preeskch ſemes pirkſchanas, un 3) ſemes iſta pahrdohtſchanas-zena ja-nofazoht zaur waldbiu.

Turzija. Turku-Greeku rohbeschas leeta naw ne pa ſprihdi turpinajusees; wehl ſtahw wiſs piltigi ka pa wezam. — Turzihai raduſchahs baschas ari no zitas puſes: — Muſlchana Makedonija, Albanija un Kretas falā efoht til ſtipra, ka ſchais trijas weetās nepaliks bes dumpja, til lihds karsch iſzeltohs starp Turziju un Greekiju. — Tas buhtu preeskch Turka teesham nepatihkamis atgadijums; jo tad winam wajadsetu kareiwu ari preeskch ſchihm weetahm, un newaretu tamdeht til dauds kara-ſpehla ſtahdih ſchihm preti Greekiju. — Bulgaria ſchim briſcham ſtahw wehl meerā, un par to Turzija war pa-teiktees Kreewijai, jo ta dewuſi winai ſcho padohmu. Ko Bulgaria wehlak darihs, ja karsch iſzeltohs starp abahm ſtrihduſ-walſtihm, naw finams.

Deenwidus - Afrika. Transwaleefchu karsch ne buht nepatihk Angleem, un tamdeht tee ſpeeschahs ar wiſu makti, ka lai waretu meeru panahkt ar ſcheem eenaidnekeem. Kā dohmā, Angli peenems wiſus Transwaleefchu peeprafijumus.

Wiſjaunakahs ſinas.

Zelgawā, 17. Februarī. Pehdejās deenās Zelgawā bij 4 ugungreksi, — diwi maſi, 2 leelaki. Beidsomais ugungrekhls bij peektideen, 13. Februarī; nodedja Goeza ſga dehlu-ſabritis, pee eſera-wahrteem. Dahrgakahs maſchines tifusches iſglahbtas. Skahde aprehkinata us 15 tuhft. rublu. ſabrikis bijis apdrohſchinahs par 40 tuhft. rublu. — Nihgā fastahdijusees valihga-komiteja vreelſch Wolgas truhkuma-zeeteem, kas tē laſhſ dahnwas un fuhihs probjam Wolgas truhkuma-zeeteju galwas-komitejai, lai ar tahn waretu valihdsebt turenes iſſalkuscheem tizibas-brahleem un dauds-mas paschahweht wina behdu-afaras. — Kreewu un Kihneefchu piluwarneeki, ka „Golofs“ ſno, 12. Februarī parakſtijuschi Pehterburgā meera-nolihgumu starp ſchahm abahm walſtihm. Kihnas pilnwarneeks Zengs ſchinis deenās braukſchoht us Parift. Wina vadischoht Frontſchu un Anglu ſekreteeri. — Wahzijas frohna-printſcha wezala dehla Wilhelma kahſas tika noſwinetas ſwehſteem, 15. (27.) Februarī. — Wahzu ſirmajam Leisaram Wilhelma ſinahm redſams, tad grafs Eulenburgs paleek pee tam, ka aifahpjahs no ſawa amata. Wina weetā wehl naw neweens iſredſehſts. — Parnels atgreeſees atkal atpaſkal us Parift; Ihu ſemē wiſam ſahzis peetrublt iſtahs drohſchibas preeskch Angli waldbibas. — Gladſtone nupat iſſlihdejis un kriis, iſ-kaſhpdamis iſ ſaueem rateem; ſafa, ka wiſch ſipri eewainojs galwu. — Konstantinopelē tagad no puhlejabs ſeelvalſtju ſuhntai, melledami padohmuſ, ka lai waretu ſalihsinah Turziju ar Greekiju. Bet ka redſams, tad wiſi ſelee puhlii paliks bes ſekmehm; jo Greeku ministeru preſidente ſumunduros ſazijis, ka Greekija til tad apmeerinaſees, kad wiſai wiſtas nahls rohlaſ, ka ſai ſeefpreets Berlineſ konferenzē. — Greekijas armija eſtahjotees dauds ſweſhu oſteeru, ihpachis iſ Franzijas. — Anglija apnehmusees Greekiju ſargah no juhras puſes; zitas ſeelwalſtis nodohmajuschaſ ne-eet ne pa weenam, ne pa ohtram.

Kahds wahrds par mahju pirkſchanu Widſemē un Kurſemē.

(Par atbildi P. mahju rentneekam, zeen. S. fungam.)

P. mahju rentneeks, zeen. S. fungis, ir laidiſ ſee mums ralſtu. Minetais fungis ralſta ſaka, ka efoht kahds laikraſtis laſijs, ka muſchu ihpachneeki nedrihſtoht wairs ſawas mahjas pahrdoht pehz brihwas ſawſtarpigas ſalihschanas ar mahju pirkjeem, bet Augſta Krohnis liſtſchoht mahjas takſeereht un tad muſchneeki tapſchoht „peefpeefti“ mahjas pahrdoht pehz ſchihs no Augſta Krohna noliktahs takſes jeb zenas. Bes tam tapſchoht wehl pahrlihſloti pirkſchanas kontrakti par jau ſenak pahrdohtahm mahjahm; wiſi tee nofazijumi un paragrafi, ka Krohnim nepatihſchoht, tapſchoht iſdfehſti iſ kontrakteem ſa pretlikumigi; un ja mahjas buhtu dahrgaki pahrdohtas, nela takſeereſchana to noſpreestu, tad ſchi pahrakā ſumma tapſchoht pirkjeam atlaifta, bet ka pahrdewejſs par to dabutu kahdu atlihdsinachanu u. t. j. pr.

Minetais S. fungis ſaka, ka wiſch pats gan negriboht ti-zeht, ka ta kahdu reiſi notiſſchoht, bet daschi gan to ſizoht un tamdeht negriboht tagad ſawas mahjas pirk, bet nogaidiht, ſamehr ſchee „lahee laiki“ buhs atrahluschi. Tapehz S. fungis muhs luhs, lai mehs „Latweefchu Amiſes“ iſſakam ſawas dohmas par ſcho leetū u. t. j. pr.

Raudſiſim iſtumā ſ. ſga luhschanu iſpildiht.

Wispirms jaſaka, ka ir miſejees wiſeem teem, kas buhtu laikraſtus tā ſapratuſchi, ka wiſas ſchihs leetas teesham kahdu reiſi notiſſ. Neweenā laikraſtā naw tā ſtahwejſis. Wiſs, kas lihds laikraſtis rohnaſ ſar privat-mahju takſeereſchana no Krohna puſes u. t. j. pr., naw ja-uſluhko ka kahda apfohlischana jeb apgalwoſchana.

het ir usluhkojams, ta kahdu laikrakstu prahotoschana jeb gudrofchana. Gudroht un prahotoht — ir ifkatram brihw. Bet waj prahtotaji jeb gudrotaji ko panah, un ihpaschi ko labu panah, — ta ir pawisam zita leeta. Prahotoschana un gudrofchana daschu reis pahrwehrfchahs par prahneekofchanohs un gudrneekofchanohs, ta ka gudrineeki, us kahdu laiku tukshu trohlfni fazelbami un laudis famusinadami, galā paleek faunā. — — Bet gressifimees pee pažhas leetas!

Kad kahdus gadus atpakaal nospreeda mahjas (zeematus) pahrdohht par dīmitu, lai muhsu semkohpibas buhchana labaki seltu un stahwetu us stiprem, pastahwigeem pamateem, tad Augstais Krohnis islaida likumu, ka Baltijas gubernās mahju pirkshana ianoteek pehz brihwās salihgħanas starp pahrdewejeem un pirzejeem. Tahdā wiħse nosleħġ-tee un apstiprinatee (koroboreerete) pirkshanas- un pahrdohħanas kontrakti paleek speċċel - us muhschigeem laikem. — Gefahlumā dasħ-labs negribeja kertesee pee pirkshanas, jo schi leeta nebij parast: dasħam bij bail, waj tilkai tiks zauri un eespex ismalkfaht „leelo parahdu“, jo Latweeschti, zaur-zaurim nemoħt, now „parahdu taifitajji“; dasħx aktal „jauno eerikti“ u sluhko ja ar ne-ustizibu, fazidams: „nefin, waj mahjas tik kahdu reiħi ne-atnems“, jo zeriba us „wispahrigo se-mes isdalishchanu“ eekċi daščha plahnpraħtina spohkodama spohloja, ta ka dasħx fainnekk wehl fħo baltu deen' nosħehlo, ka us nekkem klau-fidams, nepirkfa sawas mahjas, kas toreis bij dauds leħtakas. Schee kawekki ir, valdeewi Deewam, sudušči, jo neweens prahħiż għil-wieħ-s tagħad wairs negaida „wispahrigo se-mes isdalishchanu“. Bet schim briħħscham pehz „z. S. fga“ raksta ziti un zitadi kawekki mahju pirkshana ius kahdu laizziu drand ċešt, prohti — no kahdas sinamas pufex iſgudrotā mahju takfeerefħana zaur Augsto Krohni, pee speċċiä mahju pahrdohħschana u. t. j. pr. Tahdas doħmas un weħleħ-sħanahs jau ari senak, lai ari retam, tapa issafzit, bet winas ap-klusa, tamdeħx ka mahju pirkshana labi għażiha un ari eet, un mahju pirzeji jeb grunteek teizami tohp us prekeċċu. Ne fen fħo leetu aktal no jauna aiskustinajha. Pee tam, ka rahaħħas, palihdseja Iħru-seme, kura roħnħas tikai bagati muisħneeki un panikhlušči semneeki, kas ap-fahrt deedelè, badu mirdami. Kahda kreewu awise Baltijas gubernas salihdsinajha ar Iħru-semi un fazzija, ka pee mums semneeku kahrrta tā-pat tohpoh issfuħka un ispoħstita, ka Iħru-seme. Tikai Augstā Wal-diba zaur mahju takfeerefħanu u. t. j. pr. waroħt pee mums apspeċ-ħlohs semneekus ispestiht if kalpinataju muisħneeku roħkham. Tik-ko finnà kreewu awise bij axlu fu, tad faru balsi tuħdalit tā-pat pa-żejha kahdi Latweeschhu laikrafxi, kas rakħidni rakħiġi par wajjadfigo mahju takfeerefħanu, par peespeсто mahju pahrdohħschana, par jakts-sħenku-, bruhħschu- un jitħażu tamliħdixx teesibahm. Zaur wiċċu to semneekus isfarraqschoħt no bresmig i draudohħċà pohsta.

1) Gewehrofim to daschu laikraftsu wehlefchanohs, pehz kuras Augstajai Waldis Waldibai waijadsetu takseereht wiſas jau pa hrdoh tahs mahjas, rewiderecht noſlehgtohs un apſtiprinatohs kontraktus un pat no ſalihgtahs pirkſchanas-ſummas kahdu daku — atlaift. — Mehs teefcham neweenu negribam aifahrt, bet fazift gan ir jaſaka, ka tahdas wehlefchanahs un zeribas buhs tuſchhas un nedivinatas, kas eet pahri par wiſahm rohbeschahm, un mums leekahs buht — wiſu masakais — tihi neeki! — Ikkatris jauns likums ſihmejahs uſ nahſotni un ne wiſ uſ pagahtni; jauni likumi nerahpo atpakaſ, bet eet uſ preeſchu, naſahrtodami tahs leetas un buhſchanas, kas notiſs, bet ne wiſ tahs, kas jau notiſuſchas un zaur ſenafeem likumeem iſſchiktas un nogruntetas. Ikkatris jauns likums ewehro wezo likumu tahaſdā wiſhē, ka weža likuma ſpreedumu un darboſchanohs ne-apgahſch un ne-iſahrda. Tā tas ari iraid ar runā ſtahwoſcho leetu. Lai par mahju pirkſchanas kontrakteem rihtdeen' nahktu kahdi likumi nahkdamı, neweens no teem likumeem neſiſhmetohs uſ teem kontrakteem, kas ſchodeen jan paſtahw ſpehlā. Taws noſlehgtais un apſtiprinatais kontrakts, pehz kura ſawas mahjas eſi no-pirzis par dſimtu un uſ wiſeem laikeem, paſiks ari ſpehlā pee dſimtu-dſimtahm ieb pa-audſchu-pa-audſehm un — wiſos laikos. Zit ilgi par mums walda tahaſdā Waldiba, kas taſnibu mihle un ar ſtipru rohku fargā ikkatra pawalſtneeka mantu un ſweedrus, neweens nedrihſtehs ar waru no kontraktos noſagitaſh pirkſchanas-ſummas kaut fo atnemt, nedſ ari pee tahs kaut fo peelikſt klah. — Kad tahaſdi laikſi waretu nahkt, kur pirzejeem par labu kahdu daku atnem no ſalihgtahs pirkſchanas-naudas, tad ari war tahaſdi laikſi nahkt, kur pa hrdewejeem par labu pee minetahs naudas fo peeleek klah, jo kas ar weenu war notiſt, tas ari war notiſt ar oħtru. Un tad muħſu apſehgeletee un no Waldibas puſes apſtiprinatee pirkſchanas kontrakti nebuhtu nekahdi fwarig i un drohſchi dokumenti,

bet buhtu palitufchi par neeka papihrineem, ko iffatra laika straume war aisskalohi un ismihzinah; tad fahrtiba un drohshiba mantas siha buhtu fatrighzinatas lihds pat pamateem, un pee muhsu sadishwes dur-wihm waretu ar nekaunigu rohku sahkt flauweht tee gari, kas kleegtin kleeds: „prohjam ar likumeem; atnem bagateem mantu un dohdi to nabageem, lai wifem weenlihdfigi buhtu!“ — Rahds spehks pirkshanas kontrakteem, to parahda ta leeta, ka waldibas, turas isglichtiba un likumi walda, pat tahdös fomes gabalos, ko zaur karu eemantojufchis, atstahj ne-aislahrtus meerigo privat-kantschu pirkshanas kontraktus, kas apaksh f enakahs waldibas nosfahgti un apstiprinati. Kä tad nu kahda waldiba lai lahpa un apgahsch kontraktus, ko pati bij atwehlejusi nosfahgti un apstiprinati?! Zaur to wina no-ahrditu namu, ko pati zehlußi, lai neweens meerä un drohshibä tanä nemahjotu. — Teefcham jabrihnahs, ka isglichtori wihi un laikrafsti, kureem no tahdahm leetahm tak waijadsetu ko prast, tä war gudroht un prahtoht un zaur tam dascham ussprause zeribas, kas pehz pastahwofcheem likumeem ne muhscham newar peepilditees!! — — Jeb ko gan fazitu tee wihi, kas sawas mahjas jau ismalfajuschi un par labu petnu zitam pahrdewuschi, un tahdu pee mums valdeems Deewam netruhks, ko gan tee wihi fazitu, kad waldiba wiheem p. v. tä pafludinatu: „Juhs sawas mahjas gan esheet pahrdewuschi par 6000 rubl., bet Juhs dabuseet tikai 3000 rubl.!“ Kad tahda pee pirkshanas „pahraf“ falihgta nauda no pirzeja wehl naw ismalfata, tad, finams, „tahds likumis(?)“ waretu pastahweht spehks, lai ari nelaimigam pahrdewejam ar fewu un behrneem waijadsetu warbuht kertees pee ubagu nuhjas — par labu „laimigam“ pirzejam, kas pahrtizis un warbuht it lepni dñshwo sawä pusfchlinkotä grunte. Bet kas lai tad noteek, kad schi pahrafka nauda no pirzeja jau ismalfata, un pahrdewejs, kas to usluhkoja ka sawu likumigo mantu, to negrib, jeb pee wifa laba prakta wairi newar „aplainotam“ pirzejam atdoht atpalaat?! Kad buhtu prozepe prozepe galä, un zeetumi un strahpes-nami pildidamees pilditohs ar — newainigeem nose ed s-nekeem. Mums schkeet, ka taha buhshana nefur nebuhs atrohymama par wifu platu pafauli isglichtotä un likumu-zeenitaju walstis. Kad no laut fahdas leetas, tad no augsham minetahm finamo „tautas aplaimotaju“(?) isgudrofchanahm un wehlefchanahm warehs teefcham fazibt: „Kur wehju fehji, tur auku plaus!“

(Turpmaf hefaums,

Emanuels, ieb: tschetras Seemas-swehtku eglites.

Bahrtulfois G. Forstmanis.

Emanuēlam ari bij tahdas pat dohmas. Tad wiñsch luhdsä, lai behrni jel dseed wehl weenreis jauko dseefmu, lo eefahkumä bij dseeda-juschi. Wina wehleßchanahs tapa tuhlit peepildita. Behrni nolika wiñsu pee malas, nostahjahs pusriñki ap eglii un dseedaja rohkaś fali-kuschi ar mißligahm balsihm schohs wahrdus:

Leez spihdeht gaifchahm fwetzitehm
Ne ween us tawahm eglitehm,
Dohd mihsam selta spihdmam
Eckrist eelfch muhsu firfninahm;
Kam tawa gaifma firdi miht,
Das muhscham no tew ne-atkeift!

Tik-lo behrni bij beiguschi dseedah, kad pee nama durwihm slauweja. Wisi skatijahs zits us zitu, newaredami sapraast, kas gan til wehlu grib tapt eelschâ. Lihbetahls ifgahja ahrâ, bet eenahza alkal tuhlit atpakat ar wehstuli, ko winsch tuhlit usplehsa un lafija. Bei til-lo heidsis lafijt, winsch noslauzija asaras un fazija faweejem, kuri gcribeja sinah, kas wehstule stahw ralstichts: „Nahzeet wisi schurp pee manim, miykee behrni, es Tums islaifschu wehstuli, lai Tuhs mahzatees ja- prast, zik labi Tums ir schini fwehtâ wakarâ — pret ziteem nabaga zil- wekeem.“ Winsch eefahla aisgrahbtâ balsi lafijt no teem wahrdem; „Tani wakarâ, kura dauds miljonus zilwelki prezigâ pateizibâ issauz muhsu Pessitaja wahrd“ lishds „Gan man schis foehlis ir lohti gruhts, het ko gan nedorihs mahte par faweeem issalluscheem behrneem!“

„Ak tu nabaga, nabaga mahte, ak juhs nabaga, nabaga behni!“
atſkaneja fà no weenǟ mutes, un ſchë un te mirdſeja aſaras, kurǟs
atſhübdeja Seemas-fwehtku ealites fwerites.

"Maht," Lihbetahls prasija kluſu fawai Martai, "gil Tew wehl ir naudas?" — "Ak, mihkais Deewos," ſchi atſazija tik pat kluſu, "Ty ion gan ſini."

„Schi wehstule ir Kristus balss un pamudinaschana.“ Lishbetahle

Peelikums pee Latweefchu Amischu Nr. 7. — 1881.



Rahdītājs: Ohtrā apgabala laukfaimneezibas kongressis ic.
Kā semkohpis war eegahdaht ic. Par „melnuhm wah-
pahm“. Skahds wahds par ic. Atbilde.

Ohtrā apgabala laukfaimneezibas kon-
gressis, kā jau sīnohts, tika atklahts 9. Februari,
pulksten 1ā pēhpusdeenā, Rīhgas pili no zeen.
Widsemes gubernatora kga. Atklahtschanas-rūnā
gubernatora kgs teigis, kā runaht waroht latris
kahdā walodā wehlotees, un ja kas to weenā
walodā teiktu nepratīchoht, tad, us wina wehle-
schanohs, tas tīfschoht wina walodā pahrtul-
kohts. Esoht zerams, kā kongressis to mehriki,
kas winam sprausis, ari panahfchoht, kad ari
ne wiſi jautajeeni atradīchoht galigu nospre-
dumu, jeb warbuht daschi tīfschoht atraidīti,
tad tomehr pati leeta zaur to tīfschoht daudī
skaidraka, nekā lihds fchim. Bee tam no swara
esoht, kā ſchē lohpā strahdaschoht preeksh semes
labklahtschanahs, kā ritevi weens ohtrā kerda-
mees, krohna-, korporaziju- un privat-eestahdu
aifstahwi u. t. j. pr. — Apšpreechamee preeksh-
meti ir ſchahdi: 1) par ſahles audīnaſchā-
nu ſemneku ſemē, jo esoht israhdiées, kā zaur
pkawu truhkumu lohpi nedabijoht peeteekamas
baribas; zaur to ari tihrumeeem atkrihtoht masak
mehſlu un tee wairs nespēhjoht iſdoht bagatas
raſhas; 2) par ſemneku ſaimneezibas ehku
bu hwi iſ materiala, kas tik lehti neker uguni,
kā tas noteek pee tagadejahn koħku ehkahn ar
ſalmu jumteem; 3) par lehtu laukfaimneezibas
maſchinu taifschānu eefschsemes fa-
brieks, un kā tas buhtu panahfams; 4) par
ſehku pahrdohtawu eetaiſiſchanu, kur lauk-
faimneeki jo lehti waretu dabuht labu ſortu feh-

klas, ihpaschi preeksh baribas ſahlehm; 5) par
darba-ſirgu ſugas pahrlabofchanu; 6)
par leellohpū ſugas pahrlabofchanu, un
par to, kur deretu tureht waiflas buklus; 7) par
zeļu buhwefchanu un naudas lihdskeem
preeksh tam; par dſelszeleem, ſchoſejahm, upehm,
fanahleem, un it ſewiſchki par uhdēna pasemi-
naſchanu Peipus-esarā; 8) par lihdskeem
pret lohpū fehrgahm, un kas jadara, kad
tahs jau eeraduſchahs; 9) par ſemkohpibas-
un meschkohpibas ſkohlu eetaiſiſchanu; 10)
par koħku fehku ſuſinapchanas- un
birdinapchanas eetaiſehm; 11) par lih-
dskeem, kā eefſchsemes lini buhtu pahrlaboj-
mi, — warbuht zaur ihpaschi instruktori jeb
pamahzitaju peenemſchanu, jeb warbuht linu
audīnaſchana buhtu turpmak masakā mehrā iſ-
darama, lai ſeme waretu atpuhſtees; waj buhtu
derigs, atkal eewest obligatorisku brahki; 12) par
to, waj nederetu Widsemes ſeeme kā daku
atſchikt no II. laukfaimneezibas apgabala un
to perveenoht I. apgabalam, ar kuru tam we-
nadarakas ihpaschibas un intrefes; 13) par to,
kā lai tīktu gahdahts par ſweijsas likuma iſdo-
ſchanu, deht ſiņju apſargaschanas; 14) par to,
waj nederetu gahdaht par mahkfligu mehſlu ſee-
laku iſplatiſchanu, deht bagatakas labibas ra-
ſhas panahfchanas; 15) par to, waj ſchpirta
dedīnaſchana ir derigs lihdskeem preeksh lauk-
faimneezibas eenahfchanu pawairoſchanas; 16)
diwu lohzeķku zelſchanā preeksh wiſpah-
rigā kongresa, kas pēh ſikuma no 1880. g.
30. Maija noturams pee domehau ministerijas.

Kā semkohpis war eegahdaht labu lohpū ehdamo un labu ganečli?

Laiks grohsidamees pahrgrohsahs; semkohpis newar wairs tā dīshwoht, kā senak. Tagad waijaga katram semkohpim, lai tam buhtu leela waj masa fainmeeziba, jau eepreelsh labi pahrdohmaht un pahylikt, pehz lahdas kahrtibas nahkoščā gadā apstrahdahs sawu semi, ko sehs weenā waj ohtrā laukā, un kā warehs few pačham par labu ispildiht wiſus sawus semkohpibas usdewumus. Pee weena no ſcheem semkohpibas usdewumeem, un ihpaschi pee teem jo ſwarigakeem, peeder semkohpjā gahdaschana par lohpeem. Semkohpim jagahdā, zil til eephejams, lai lohpeem netruhktu seemā laba un ſpehziga ehdamā un wasrā sahlainas un labas ganibas. Un ſcho ſwarigo usdewumu eephejim jo labi isdariht, tad pee laika uſ ſcho ſwarigo darbu dohmajam un fataifamees.

Pee mums, Baltijas gubernās, ir jau gandrīš wiſur eewesta ta kahrtiba, kā deſmitā data no wiſas aramahs ſemes tohp katru gadu apfehta ar farkano ahbolinu un timoti-ſahli. Laiks tohp pirmo gadu plauts ſeenā un ohtro gadu atſtahts ganečli. Bet ar to wehl naw deewsgan, un naw eephejams ſafneegt to labumu, kā buhtu ſafneedsams, un kā ari ir jaſaſneeds. Pirmkahrt tas naw ſafneedsams, tadeht kā farkanais ahbolinsh ifdohdahs til ihſti labi, tad to ſehj labā, wiſam patiſkamā ſemē, un ari pat tur pehz ohtras ſeemas ahbolinsh ir pa labai datai iſſudis, tā kā lauks paſleek papliks; un ohtrafahrt timoti-ſahle, kā gan ir laba un teizama, aug pehz Zahneem lohti rahmi, un tapehz lohpi newar dabuht pilnigi pa-ehſtees. — Kās grib ſafneegt to labumu, lai tam no weena paſcha lauka papilnam iſaugtu labs lohpū ehdamais un pehz tam wehl buhtu 2 lihds 3 gadi no weetas labs ganečlis, tas lai ſehj ari zitas ahbolina un sahles ſortes. Tas labums, ko eeneis laba ahbolina-ſahles audſefchana katrā fainmeezibā, ir til leels, kā ſemkohpis, kā ſe weenreis ir eewedis un mahzijs pasiht, ne par ko un nekād no tāhs wairs ne-atiſtahſees un to ne-atmetihs.

Ahbolina-ſahle ir puſei ahbolinsh, puſei ſahle, kā ſaſtahw if wairak un daſchadahm ahbolina un ſahles ſortehm. Kad gribam tādu ahbolina-ſahli dabuht, tad ir jaſojaunz lohpā farkanais ahbolinsh, baſtard-ahbolinsh (Baſtardklee), baſtard-ahbolinsh, un bes timoti-ſahles wehl Anglu rai-ſahle (Ragras) un kamola-ſahle (Knaulgras). Ahbolina-ſahles audſefchana atmet ſemkohpim ſchahdu labumu:

1) Ahbolina-ſahle aug katrā, pat ſmiltē ſemē un tāhdās weetās, tur farkanais ahbolinsh pawiſam ne-aug. Tāhdā wiſē war tad katru ſemi ifleetaht preeſch ahbolina-ſahles audſefchanas.

2) Labu ahbolina-ſahles lauku ne-apſlahdē tīkdrīhs ne-iſdewigs laiks un negaſſs. Leela-kaits farktums wasrā neſpehj tādu lauku nekād pilnigi iſkalteht, jo ſahle un ahbolinsh ir ſemi apſegejchi til beeſi. Kā faules ſtarī tai pawiſam newar peekluht, un ſeme paleek arween miſla. Seemā atkal tāhds lauks drihs ne-iſſalſt, jo beeſee augi jeb ſtāhdini ſargā weens ohtru no iſſalſchanas. Bet ja nu ari kahdreib gaditohs, kā lohti ſtiprā ſemē farkanais ahbolinsh tomehr iſſalſtu, tad atleek wehl deewsgan zitu augu, un lauks naw nekād tuſch, kā tas ir daudſreis ar farkano ahbolinu ween.

3) Pat wiſlabakajā ſemē ne-iſaug no farkana ahbolina ween tīkdauds lohpū ehdamā, kā no labas ahbolina-ſahles. Bet ſtarpiba ir jo ſeela wahjā ſemē; tur farkanais ahbolinsh ween aug lohti wahji, bet ahbolina-ſahle deewsgan labi, un pehz tam wehl ir lohti labs ganečlis.

4) Ahbolina-ſahle ir arween laba un ſpehziga lohpū bariba. Lohpi to ehd dauds labaki, nekā ſkaidru farkano ahbolinu. Pee ſchahwefchanas ir ari ahbolina-ſahle dauds labaka, nekā ſkaidris ahbolinsh, jo to war arween pahri deenas ahtrakti nowahkt no lauka. Ahbolinam ir režni un fulaini lahti, tapehz tas til aktri neschuhſt. Tas ir ari preeſch ſemkohpjā daudſreis leels labums, kā war ſawu lauku nowahkt pahri deenas ahtrakti.

5) Jo leelu labumu ſemkohpim ahbolina-ſahles lauks atneis pehzak kā ganečlis. — Da-

schadas abholina un sahles sortes aug jo beeft
un jo ahtri tayahdā laukā un fneeds lohpeem wa-
farā labu un pilnigu pahtiku, — dauds labaku,
nekā lauks ar skaidru abholinu.

6) Ahbolina-sahli war jau pehz 5 gadeem
seht atkal tai paschā laukā, turpreti farkano
abholinu tilk pehz 10 gadeem tai paschā weetā.
Un tas ir faimneezibā no deewsgan leela fwara.

Wisu scho eewehrojoh, waram no sirds weh-
letees, lai muhsu zeen. semkohppi drihs ween
eefahktu abholina weetā aufseht schahdu abho-
lina-sahli.

Tagad wehl gribam peemineht, kā tahds
labs lohpu baribas aufsefhanas un ganibas
lauks ir eetaifams. Pirmkahrt un par wisahm
leetahm ir waijadfiga labi ifstrahdata, tihra
un stipri mehflota seme. Kad semei ir wairak
spehla un augu baribas jeb usturas weelu, tad
isang wairak lohpu baribas, un pehzak ir jo labs
ganeklis. Labaki ir, kad fehj abholinu us ru-
dseem, neka us meescheem, jo meeshi ir ohtra
labiba pehz mehfleem un semei naw wairs til
dauds spehka, kā tuhslit pehz rudseem.

Ohrtkahrt newaijaga fehjoht dñshwoht ar
fehku par dauds taupigi. Us puhra-weetū
waijaga isfeht masakais 30 mahrzinas fehklas,
un prohti: 10 mahrzinu farkana abholina, 3
mahrzinas bastard-abholina, 2 mahrzinas baltā
abholina, 6 mahrzinas timoti-sahles, 5 mahrz-
inas Angleefchu rai-sahles un 4 mahrzinas fa-
mola-sahles. Lai gan schahda fehla ir druf-
zin dahrga, tad tomehr labums ir to teesu lee-
laks, un katri, kas to reis ismehginahs, pa-
teefi negrimehs no tafs wairs atstahtees. —
Sehku waijaga katureis pirk tayahdā weetā, fur
war zereht dabuht pateefi labu un par kuras
dihgchanu tohp galwohts, jo mehs semkohppi
newaram schini finā nekad buht deewsgandrohchi.

Ahbolina un ari sahles fehklas warehs da-
buht katra fehku pahrohtawā; bet ja lamola-
sahles fehla pawifam nebuhtu dabujama, tad
war tafs weetā nemt 8 mahrzinas timoti-sahles
un 7 mahrzinas rai-sahles.

Pee fehchanas waijaga wehl to eewehroht,
ka tohp weenadi nofehts, kas ari labam fehje-
jam nebuhs wifai gruhti. Schchanai arween
janoteek rihtōs, kad naw wehja, un jafchj pa-
preefch abholina-, tad sahles fehla.

Seht waijaga til agri pawafarā, kā ween
eephehjams, un wišlabaki Merza mehnesccha bei-
gäss us pehdejā fneega. Wehlakais fehjamais
laiks ir Aprila mehnesccha eefahlumā, fur seme
wehl ir deewsgan flapja, un fehla war pareissi
usdihgt. Ja us rudseem fehjoht seme ir par
fanfu, war fehku ari ar weeglahm, afahm eze-
schahm ee-ezeh. Rudseem tas neka neflahde,
lai gan daschi stahdini tohp israuti, turpreti
tohp seme dauds ir denaka, un atlifchhee stah-
dini war dauds labaki un spehzigaki augt.
Scho rindini rakstiqs ir daudsreis abholina-
sahles fehku us rudseem ee-ezejis un war tapehz
is peedshwojumeem fazicht, ka ee-ezeschana ned-
ara nekahdu skahdi, bet eenehs wehl daschu la-
bumu. Us meescheem fehjoht, waijaga meeschu
fehku wišpirms pareissi eestrahdaht, un tad ah-
bolina-sahles fehku, pa wedeenam ezejoh,
ee-ezeh un tuhdk peerulleht.

Sawu rakstiu beigdams, wehl reis faku,
ka katram semkohpim buhs jau eepreefch pah-
rohtmaht lauku apstrahdaschanu, un pee laika
eegahdaht waijadfigo fehku, jo us beigahm da-
bumam arween fluktaku fehku. S!

Par „melnahm wahrpahm“.

Melnas wahrpas atrastas it ihpaschi laukds
ap Strelau (ap Petershofu, us Baltijas dsess-
zeta); daschā weetā ne-efoht neweenas wahrpas,
kas nebuhtu apskahdet. Melnahs wahrpas
wairojahs stipri leetainos gadōs; winas ir
eeweesufchahs ari daschōs Widsemes un Kurse-
mes apgalbōs. Melnahs wahrpas ir giftigas;
zam ilgaku maises bruhkeschanu, kas zepta no
tahdeem milteem, kas satur ne leelu „melno
wahrpū“ skaitli, p. pr. lihds 1%, iżgħalhs fli-
miba, ko ahrifi noſauz par „ergitismu“. Bija

laiki, kad šči slimiba tā isplatijahs, ka bija lihdsiga mehrim. Schahda fehrga bija gauschi isplatijuſees Kreewijā p. pr. 1832., 1837. un 1863. gadā. Preeskhejōs laikos daudzreis izjehlahs ari ihpaschas komisijas dehk melno graudu miltu paſthſchanas un deht issargascha-nahs no maiſes, kas zepta no tahdeem miltem. Tā 1854. gadā ſchahda komisija bija dibinata pee domehnū valdes literaturas komitejas (ložekli: prof. Sinins, akad. Schelofchanows, Petersons un Lode); tai uſdewa Nikolais I., ka: „buhtu wehlejams, ka atrastu lihdsifikus, lai waretu melnohs graudus atdaliht preesk ſa-malſchanas“.

Tahdās weetās, kur melnabs wahrpas buhtu ſchowafar bijuschas leelā mehrā, nebuhtu wisslikti (tā darija ari ſenak Kreewijā), kad ſemnekeem atgahdinatu prahitungu iſtureſchanohs pee tahdas maiſes leetaschanas un pee labibas tihriſchanas. Rahdus lihdsifikus pee iſtihriſchanas es peewe-dīchu: 1) graudu iſlaſiſchanu zaur rohku pa-lihdsibu; 2) wehjā laiſchanu; 3) labibas ſija-ſchanu zaur tahdeem ſeeteem, kam tahdi zaurumiņi, ka melnee graudi zauri eet; 4) zaur ſe-kaſchanu; 5) zaur uhdema uſleſchanu (graudi zelahs eefahkumā uſ augfchū).

Masspehziſ.

Rahds mahrds par lohpus baroſcha-nu — no ganeem ſtallī un oħtradi.

Daschi ſemkohpjī padara lohpus barodami rudenos, kad kuhis fahk likt, tāpat ari pawafarā, kad fahk ganōs dīht, leelu pahrflikifcha-nohs, no kam zelahs dasch-daschadas ſlimibas un ſaimneezibā dauds ſlahdes. Wispirms buhs par to ruhypetees, ka lohpi rudenos, kad tohs fahk kuhī likt, nedabuhn it peepeschī pa-wifam zitadu baribu, neka tee dabuja ganōs eedami. Jau kahdas nedelas paprekk wai-jaga doht drufku fauſas baribas. It ihpaschi tas jo waijadſigakīs ir, kad nafts-falnas bijuſchas. Wifū waijadſigaki tas ir pee aitahm,

kas dauds weſeligakas paleek, kad wiňahni iſ-katru rihtu kahdu klehpi ſalmu noleek, pirms iſlaſiſh ganōs, lai ar tuſchu wehderu uſ flap-jahm un ſalmainahm ganibahm ne-eetu. Ja tā nedara, kad rohnaħs nahkoſchā gadā dauds ſlimu aitu, no kam dascha wehl aifeet bohjā. Dauds wehl ir tahdu ſemkohpjū, kas neka nedohd, bet pee plifjalas wehl djen uſ fehju ganiht. Tahdi ſemkohpjī padara leelu pahreftitbu ſaweeem lohpineem, jo eedohd teem zaur tahdu ſafalu-ſchu ſahli — gifti, no kam lohpini pehzak firſt uſ beidſoht pawifam nobeidsahs. Pawafarās attal jadara oħtradi un japeeleek pee fauſas baribas, jau pee laika, kamehr lohpus wehl laukā nedsen, ſata bariba flaht. Šemkohpis, kas ſawus lohpus tahdā mohdē rudenos, ka pawafarās ſtallī barohs, wiňus uſtu-rehs weſelus un ſpehzigus. Seedon s.

Afbilde

Arkmanu Šulza fungam.

Laſu Latv. Aw. peelikumā Nr. 51. no Jums pretrakstu pret to peedſhwojumu, ka zaur ſuperfossatu fehja no ehdejeem jeb tahr-peem tohp iſſargata. Mans kungs, nenemeet par launu, minehts peedſhwojums naw tiikai ſcheijenes ſemkohpjū ween; bet paſchfirſteet Wahzu laikraksta „Illustrirte Welt“ 1880. gada 52. nummuru, tad ari tur atradifeet no muſchias ihpaschneeka Westernachera kga Wirs-Hejene apgalwoſchanu, ka pee wiňa un wiňa kaimina fehjas ſuperfossats bijis labs lihdselliſ pret ehdejeem jeb tahrpeem. Weena paſcha zilweka weenreißigs peedſhwojums nekad wehl nederehs par preeſchſihmi; bet lihdselliſ, kas no wairakeem atrast par leetderigu, buhs tadſchu eewehrojams. Kad jo ſmalki Sawu fehju iſ-mekletut, tad warbuht atrastut indewei zitu eemeſlu, kadeht ſuperfossats Juħsu fehju no ehdejeem naw iſſargajis.

Ar paſemibu ſweizina katru kreetnu ſemkoh-pibas ſekmetaju Mahmitis.